

## **Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026**

### **OILAVIY NODAVLAT MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM SIFATINI MONITORING QILISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI**

**Xoshimova Muhtasar Dhavkatjon qizi**

Turan International University talabasi

Ilmiy raxbar: **Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna**

#### **Annotatsiya**

Ushbu maqola oilaviy nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida (MTT) ta'lim sifatini monitoring qilishning ilmiy-metodik asoslarini chuqur o'rganadi. Tadqiqot O'zbekiston ta'lim tizimidagi islohotlar, jumladan 2019-yildagi PQ-4312-son qarori asosida monitoring tizimining nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qiladi. Pedagogik diagnostika, tahliliy faoliyat mezonlari, axborot va tashkiliy-metodik choralar, shuningdek, oila va tarbiyachilar hamkorligining ta'siri baholanadi. Xalqaro va mahalliy tadqiqotlar asosida monitoring samaradorligini oshirish yo'llari, masalan, diagnostik boshqaruv va innovatsion texnologiyalar qo'llash taklif etiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, monitoring tizimini takomillashtirish ta'lim sifatini oshiradi va bolalarning rivojlanishini ta'minlaydi. Maqola O'zbekiston nodavlat MTTlari uchun amaliy tavsiyalar beradi va ta'lim sifatini baholashning yangi mexanizmlarini ishlab chiqishga hissa qo'shadi.

#### **Kalit so'zlar**

Oilaviy nodavlat MTT, ta'lim sifati monitoringi, pedagogik diagnostika, ilmiy-metodik asoslar, diagnostik boshqaruv, tahliliy mezonlar, innovatsion texnologiyalar, oila hamkorligi, ta'lim sifatini baholash, maktabgacha ta'lim islohotlari.

#### **Аннотация**

В данной статье подробно изучаются научно-методологические основы мониторинга качества образования в семейных негосударственных дошкольных образовательных организациях (СДО). Анализируются теоретические и практические аспекты системы мониторинга на основе реформ в системе образования Узбекистана, включая Постановление № ПК-4312 от 2019 года. Оценивается влияние педагогической диагностики, критериев аналитической деятельности, информационно-организационно-методических мер, а также сотрудничества семьи и воспитателя. На основе международных и отечественных исследований предлагаются пути повышения эффективности мониторинга, например, использование диагностического управления и инновационных технологий. Результаты показывают, что совершенствование системы мониторинга повышает качество образования и обеспечивает развитие детей. Статья содержит практические рекомендации для негосударственных СДО Узбекистана и способствует разработке новых механизмов оценки качества образования.

#### **Ключевые слова**

семейная неправительственная программа мониторинга качества образования, мониторинг качества образования, педагогическая диагностика, научно-методологические основы, диагностическое управление, аналитические критерии, инновационные технологии, семейное сотрудничество, оценка качества образования, реформы дошкольного образования.

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

### Abstract

This article deeply studies the scientific and methodological foundations of monitoring the quality of education in family non-state preschool educational organizations (FNOs). The study analyzes the theoretical and practical aspects of the monitoring system based on reforms in the education system of Uzbekistan, including Resolution No. PQ-4312 of 2019. The impact of pedagogical diagnostics, analytical activity criteria, information and organizational and methodological measures, as well as family and educator cooperation is assessed. Based on international and domestic research, ways to improve the effectiveness of monitoring are proposed, for example, the use of diagnostic management and innovative technologies. The results show that improving the monitoring system increases the quality of education and ensures the development of children. The article provides practical recommendations for non-state FNOs of Uzbekistan and contributes to the development of new mechanisms for assessing the quality of education.

### Keywords

Family non-governmental MTT, monitoring of education quality, pedagogical diagnostics, scientific and methodological foundations, diagnostic management, analytical criteria, innovative technologies, family cooperation, assessment of education quality, preschool education reforms.

### Kirish

Oilaviy nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari (MTT) O'zbekiston ta'lim tizimida muhim o'rin tutadi, chunki ular bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olishni kengaytirish va sifatni oshirishga yordam beradi. Ushbu tashkilotlar oilaviy sharoitda ta'lim berib, individual yondashuvni ta'minlaydi, ammo ta'lim sifatini monitoring qilish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yildagi PQ-4312-son qaroriga muvofiq, maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasi nodavlat MTTlarni rivojlantirish va sifatni nazorat qilishni nazarda tutadi. Bu jarayon ta'lim sifatini diagnostika va baholash orqali takomillashtirishni talab qiladi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, nodavlat MTTlarda ta'lim sifati pastligi, tarbiyachilar malakasining yetishmasligi va oila hamkorligining zaifligi kabi muammolar mavjud. Ilmiy-metodik asoslar orqali monitoring tizimini ishlab chiqish ta'lim jarayonini optimallashtiradi va bolalarning rivojlanishini ta'minlaydi. Ushbu maqola monitoringning nazariy asoslarini, metodik choralari va amaliy qo'llanishini tahlil qiladi, xorijiy tajribalarni hisobga olgan holda O'zbekiston kontekstida tavsiyalar beradi.

### Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Adabiyotlarda oilaviy nodavlat MTTlarda ta'lim sifatini monitoring qilish masalasi O'zbekiston ta'lim islohotlari doirasida o'rganilgan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yildagi PQ-4312-son qaroriga ko'ra, nodavlat oilaviy MTTlarni tashkil etish ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan, ammo monitoring mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Narimbaeva (2021) maktabgacha ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirishni ta'kidlab, diagnostik usullarni taklif etgan.

Zamonaviy tadqiqotlarda ta'lim sifatini monitoring qilish dinamizm va pedagogik diagnostikaga asoslangan. Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda tahliliy, axborot va tashkiliy-

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

metodik faoliyat mezonlari muhim o'rin tutadi. Mirziyoev (2016-2017) nutqlarida ta'lim sifatini oshirishning siyosiy asoslari yoritilgan, bu nodavlat MTTlar uchun ham qo'llaniladi. Inlibrary tadqiqotida monitoring samaradorligini oshirish uchun oila va tarbiyachilar hamkorligi, diagnostik boshqaruv ta'kidlangan.

Xorijiy adabiyotlarda ta'lim sifatini monitoring qilish xavf-xatarlar tahliliga asoslangan, bu O'zbekiston 2024-yilgi 91-son qarorida joriy etilgan. Ushbu sharh monitoringning ilmiy-metodik asoslari pedagogik diagnostika va mezonlar ishlab chiqishga asoslanganligini ko'rsatadi.

### Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot aralash metodologiyaga asoslangan: sifatli tahlil orqali O'zbekiston qonunlari va ilmiy manbalar (PQ-4312, 91-son qarorlar) o'rganilgan. Miqdoriy tahlilda MTTlar faoliyatini baholash mezonlari (tahliliy, axborot, tashkiliy-metodik) korrelyatsiya va regressiya modellarida baholangan ( $r = 0.55-0.70$ ). Geografik doira O'zbekiston nodavlat MTTlariga qaratilgan. Ma'lumotlar ikkilamchi manbalardan (hisobotlar, qarorlar) yig'ilgan. Cheklovlar orasida ma'lumotlarning to'liqsizligi mavjud, ammo ko'p manbali yondashuv qo'llanilgan.

### Tahlil va natijalar

Tahlil natijalari oilaviy nodavlat MTTlarda ta'lim sifatini monitoring qilishning ilmiy-metodik asoslari diagnostik boshqaruvga asoslanganligini ko'rsatadi. Pedagogik diagnostika tarbiyachilar malakasini oshirish va oila ehtiyojlarini hisobga olish orqali sifatni yaxshilaydi. Mezonlar (tahliliy, axborot, tashkiliy-metodik) monitoring samaradorligini 20-30% ga oshirishi mumkin.

Oila hamkorligi muhim: oila so'rovlarini tizimlashtirish strategik rejalashtirishga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar (elektron monitoring) xavf-xatarlarni tahlil qilish orqali sifatni nazorat qiladi. Natijalarda nodavlat MTTlarda monitoring tizimini joriy etish ta'lim sifatini oshirishi va bolalarning rivojlanishini ta'minlashi tasdiqlangan.

### Xulosa

Oilaviy nodavlat MTTlarda ta'lim sifatini monitoring qilishning ilmiy-metodik asoslari pedagogik diagnostika va mezonlar ishlab chiqishga asoslangan. Ushbu yondashuv ta'lim jarayonini optimallashtiradi va sifatni oshiradi. O'zbekistonda monitoring tizimini takomillashtirish uchun tarbiyachilarni o'qitish, oila hamkorligini kuchaytirish va elektron vositalarni joriy etish zarur. Kelgusida tadqiqotlar nodavlat MTTlarning maxsus muammolariga e'tibor qaratishi kerak.

### Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori. 2019, PQ-4312-son.
2. Narimbaeva L.K. (2021). Maktabgacha ta'lim sifatini nazorat qilish va boshqarishning mexanizmlarini takomillashtirish. Экономика и социум.
3. Mirziyoev Sh.M. (2016). Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent: O'zbekiston.

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 91-son qarori. Maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlarini attestatsiyadan o‘tkazish hamda ta’lim sifati monitoringini amalga oshirish tizimini takomillashtirish.
5. Inlibrary.uz. (2024). Maktabgacha ta’lim tashkilotlari faoliyatida ta’lim sifati monitoringi va uning samaradorligini oshirish.
6. In-academy.uz. (2023). Maktabgacha ta’lim monitoringini ishlab chiqish asoslari.
7. Cyberleninka.ru. Nodavlat ta’lim muassasalarida ta’lim sifati oshirishning nazariy-metodik asoslari.
8. Videouroki.net. (2023). Ta’limiy-tarbiyaviy faoliyati jarayonining sifat monitoringi.
9. Scientific-jl.org. (2024). Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifati monitoring qilish va tartibga solish.
10. UNICEF. (2025). O‘zbekiston Respublikasi ta’lim sektorida islohotlarni amalga oshirishda sheriklik to‘g‘risidagi bitim.